

Οι μεγάλοι Απρίληδες της Βαλτιμόρης

του Δημήτρη Καραμάνη

Στις 4 Απρίλη του 1968, δολοφονείται στο Μέμφις του Τενεσί ο Δρ. Μάρτιν Λούθερ Κίνγκ. Από το αμέσως επόμενο λεπτό του τραγικού γεγονότος, η μαύρη κοινότητα των ΗΠΑ θρηνεί και εξεγείρεται για το χαμό ενός εκ των ηγετών του αγώνα για τα κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα των αφροαμερικανών. Την επόμενη μέρα στο 1/3 της χώρας (στις «ύποπτες» πολιτείες) οι τοπικοί κυβερνήτες αιτούνται από τον Πρόεδρο Τζόνσον να στείλει «προληπτικά» την εθνοφρουρά. Στις 6 Απρίλη, στην καρδιά της χώρας και σε μια από τις μεγαλύτερες πόλεις των ΗΠΑ, τη Βαλτιμόρη, ξεκινά μια από τις πιο μαζικές και συγκρουσιακές εξεγέρσεις της σύγχρονης αμερικάνικης ιστορίας. Μία εξέγερση που η «φυλετική συμφιλίωση» των επόμενων δεκαετιών η οποία χτίστηκε πάνω στο νεοφιλελεύθερο σύμπαν των «ίσων ευκαιριών» του Αμερικάνικου Ονείρου, την καταδίκασε στη λήθη.

Μια εξέγερση που έληξε 8 μέρες μετά, με 6 νεκρούς, περίπου 700 τραυματίες και χιλιάδες συλλήψεις. Πρωταγωνιστής σε εκείνο το όργιο καταστολής, ήταν ο τότε κυβερνήτης του Μέριλαντ, Σπίρο Άγκνιου ή για να συνεννοούμαστε ο Σπύρος Αναγνωστόπουλος. Ο ελληνοαμερικάνος ρεπουμπλικάνος πολιτικός ο οποίος τότε συγκέντρωσε στο πρόσωπο του την υποστήριξη όλων των συντηρητικών και ακροδεξιών κύκλων της αμερικάνικης πολιτικής και επιχειρηματικής ελίτ, ως ο άνθρωπος που δε δίστασε να μιλήσει δημόσια κατηγορώντας τους αφροαμερικανούς και τους ηγέτες τους, ως αλήτες και εγκληματίες και φυσικά ήταν ο πολιτικός εγκέφαλος πίσω από την κατάπιξη της εξέγερσης. Για την ιστορία, ο Άγκνιου ένα χρόνο σχεδόν μετά, έχοντας αποκτήσει πολιτικό κεφάλαιο από το ρόλο του στα γεγονότα της Βαλτιμόρης, επιβραβεύθηκε από τον Πρόεδρο Νίξον ο οποίος του έδωσε τη θέση του Αντιπροέδρου των ΗΠΑ. Για να το κάνουμε ακόμα πιο σαφή το ρόλο και τη στάση αυτού του σπουδαίου εκπροσώπου της ελληνικής ομογένειας, ο Άγκνιου ήταν ένθερμος υποστηρικτής εντός των κύκλων της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ, της χούντας στην Ελλάδα, την οποία στήριξε έμπρακτα επισκεπτόμενος τη χώρα όντας εν ενεργεία Αντιπρόεδρος των ΗΠΑ.

Η εξέγερση αυτή δε μνημονεύεται πια. Η πόλη της Βαλτιμόρης, δεν ξεχνά τον Άγκνιου, τον μοναδικό πολιτικό που έβγαλε η πόλη και έφτασε μέχρι την Αντιπροεδρία, ακόμα και αν αυτός αναγκάστηκε σε παραίτηση όταν το 1973 και εν μέσω του σκανδάλου Γουότεργκεϊτ – που τελικά στοίχησε την Προεδρία και στον Νίξον – καταδικάστηκε για δωροδοκία από κατασκευαστικούς ομίλους. Η πόλη αυτή ξεχνά την ιστορία της. Ξεχνά τις χιλιάδες μαύρων που εξεγέρθηκαν για τη δολοφονία του Μ.Λ.Κίνγκ. Όπως συμβαίνει στις ΗΠΑ, όλοι συγκινούνται και μιλούν με θερμά λόγια για τον Δρ Κίνγκ. Κανείς όμως δεν τολμά να ακουμπήσει τη μακρά ιστορία αγώνων ενάντια στην φυλετική καταπίεση. Μάλλον, όχι κανείς. Τα «παιδιά» αυτών που έπεσαν στη Βαλτιμόρη το 1968, θυμούνται ακόμα...

Στις 19 Απρίλη του 2015, ο 25χρονος αφροαμερικανός Φρέντι Γκρέι πεθαίνει μετά από μια εβδομάδα νοσηλείας στην εντατική. Η αιτία θανάτου του, ένα συντριπτικό κάταγμα στη σπονδυλική στήλη το οποίο προκάλεσε βλάβη σε ζωτικά του όργανα. Ο Γκρέι δεν έπεσε σε κάποια ζαρντινέρα. Ο Γκρέι πήγε από τα χέρια ένστολων δολοφόνων, οι οποίοι τον προσήγαγαν με φρικαλέο τρόπο δίχως κανέναν απολύτως λόγο. Δεν οπλοφορούσε, δεν τους προκάλεσε. Ένας ακόμα φόνος μαύρου στις ΗΠΑ του πρώτου μαύρου προέδρου.

Η Βαλτιμόρη εδώ και μια εβδομάδα φλέγεται στη μνήμη του Γκρέι και των δεκάδων θυμάτων της αστυνομικής αυθαιρεσίας, με επικεφαλής του αγώνα την εξεγερμένη μαύρη

νεολαία. Η Βαλτιμόρη δεν είναι Φέργκιουσον. Δεν είναι μια μικρή κωμόπολη στο Νότο, απομακρυσμένη από τα φώτα της δημοσιότητας. Η Βαλτιμόρη είναι η μεγαλύτερη πόλη της Πολιτείας του Μέριλαντ, δηλαδή της πολιτείας με το υψηλότερο μέσο ετήσιο εισόδημα ανά νοικοκυριό η οποία απέχει λίγα μίλια από την πρωτεύουσα των ΗΠΑ, την Ουάσινγκτον. Μια φωτιά λοιπόν, στην «εύφορη κοιλάδα», στα προάστια του πολιτικού κέντρου της Αυτοκρατορίας. Μια φωτιά που δεν άναψαν πρώτοι οι διαδηλωτές, αλλά (ξανά) τα χέρια του κράτους.

Το 65% των κατοίκων του Μέριλαντ, είναι λευκοί. Το 75% των κατοίκων του Μέριλαντ που δολοφονήθηκαν από την αστυνομία από το 2010 μέχρι σήμερα (69 σε σύνολο 109), είναι μαύροι. Μόνο σε δύο περιπτώσεις υπήρξε καταδίκη των ενόχων. End of story. Η λευκή ανωτερότητα είναι εδώ και προστατεύει τη φυλή της από το μικρόβιο των «niggers». Στην «καθαρή» πολιτεία αυτή, οι ζωές των μαύρων δεν έχουν την ίδια αξία με των ευκατάστατων λευκών.

Για την ακρίβεια, οι ζωές και η αξιοπρέπεια των φτωχών δεν έχουν την ίδια αξία με τους ταξικά ισχυρότερους συντοπίτες τους. Η Αννάπολις, η πρωτεύουσα της πολιτείας του Μέριλαντ, είναι το σπίτι των πλουσίων. Η Βαλτιμόρη, η μεγαλύτερη πόλη της πολιτείας, είναι ένα καζάνι που βράζει μέσα στις ταξικές και φυλετικές εντάσεις της. Μόλις πριν ένα μήνα η 45χρονη, μαύρη, γυναίκα (πάντα θα συναντάμε μια κορυφαία αντίφαση στις πιο αξιοσημείωτες ιστορίες), δήμαρχος της Βαλτιμόρης, η Στέφανι Ρόλινγκς-Μπλέικ ανακοίνωσε ότι 25 χιλιάδες νοικοκυριά θα μείνουν χωρίς νερό λόγω ανεξόφλητων λογαριασμών. Οι κινητοποιήσεις που ξέσπασαν, δεν στάθηκαν αρκετές να πάρουν πίσω το μέτρο. Λίγες μέρες μετά το τέλος των κινητοποιήσεων, η τοπική αστυνομία δολοφονεί τον Γκρέι. Για βρείτε, μετά από όλα αυτά ένα καλό λόγο για να συνεχίσει ομαλά η ζωή σε αυτή την πόλη.

Η ιστορία είναι πολύ πεισματάρια και οι Απρίληδες της Βαλτιμόρης στέκονται ξανά μπροστά μας. Ο ένας στη μνήμη, ο άλλος στο παρόν. Ο αγώνας για τη φυλετική ισότητα στις ΗΠΑ έκανε αρκετά βήματα μπροστά τις περασμένες δεκαετίες. Η πολιτική ελίτ έκανε τις κινήσεις της γι' αυτό. Η καθιέρωση της επίσημης μέρας στη μνήμη του Μ.Λ.Κίνγκ, ο μήνας μελέτης της ιστορίας των μαύρων στις ΗΠΑ στα σχολεία (Black History Month) και φυσικά ο πρώτος μαύρος Πρόεδρος. Η απόπειρα αυτή για τη φυλετική ισότητα όμως έχασε. Έχασε γιατί δεν υπάρχει φυλετική ισότητα αποκομμένη από την άρση των ταξικών διαχωρισμών στο εσωτερικό της Αμερικανικής κοινωνίας. Οι φτωχοί μαύροι, ειδικά στα χρόνια της κρίσης, είναι προσωπικό υπό εκκαθάριση στην προβληματική επιχείρηση που ακούει στο όνομα Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής.

Για το λόγο αυτό, δεν μπορεί να σταθεί στα σοβαρά καμία κριτική απέναντι στην εξέγερση της Βαλτιμόρης. Πώς μπορεί να καταγγέλεται η τυφλή κοινωνική βία, όταν η κρατική βία είναι τόσο στοχευμένη και με τόσο καθαρή ματιά απέναντι στους μαύρους; Πώς να ησυχάσει μια ολόκληρη γενιά, μια φυλή, μια τάξη, όταν θρηνεί κάθε μέρα και κάποιος από τα παιδιά της; Πώς να δεχτούμε εμείς, στον υπόλοιπο πλανήτη, τη σιωπή απέναντι στη δράση, όταν η ανθρώπινη ζωή γίνεται τόσο φτηνή είτε πρόκειται για τους νεκρούς – του ίδιου χρώματος και της ίδιας τάξης – στους δρόμους του πλούσιου Μέριλαντ και στο βυθό της φτωχής Μεσογείου;

Αλληλεγγύη λοιπόν στη Βαλτιμόρη. Για τη ζωή και τη μνήμη.